

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการสร้างหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ปราสาทพนมรุ้ง สำหรับครูผู้สอน ระดับ ประถมศึกษา

Development of Training Courses for Creating Integrated Learning Units in the Social Studies, Religion and Culture Subject Group on the Topic of Phanom Rung Castle for Primary School Teachers

บรรพต สรวนรัมย์^{1*}
Bunpot Saruanram^{1*}

¹สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3, Buriram Primary Educational Service Area Office 3

*Corresponding Author; e-mail : krezexus@gmail.com

DOI : 10.14456/jasrru.2025.30

Received : May 1, 2025; Revised : May 22, 2025; Accepted : May 24, 2025

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการสร้างหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ปราสาทพนมรุ้ง สำหรับครูผู้สอนระดับประถมศึกษา 2) ศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมการสร้างหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ปราสาทพนมรุ้ง สำหรับครูผู้สอนระดับประถมศึกษา โดยการเลือกกลุ่มเป้าหมาย แบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 10 โรงเรียน นักเรียน 220 คน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567

ผลการวิจัยพบว่า 1.) การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการสร้างหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ปราสาทพนมรุ้ง สำหรับครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สามารถออกแบบโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมมี 9 องค์ประกอบ ซึ่งมีเนื้อหาสาระจำนวน 6 หน่วย และมีขั้นตอนการฝึกอบรม 3 ขั้นตอน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.09 2.) ผลการดำเนินการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม แบ่งเป็น 2 ประเด็น ดังนี้ 2.1) ผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมที่เกิดขึ้นกับผู้เข้ารับการฝึกอบรม 2.1.1) ผู้เข้ารับการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรม มีความรู้หลังฝึกอบรมสูงกว่าก่อนฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2.1.2) ผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีความพึงพอใจต่อการฝึกอบรม โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.23 2.1.3) ผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีความสามารถในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.84 คิดเป็นร้อยละ 76.80 2.1.4) ผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยรวม มีพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ย 3.62 คิดเป็นร้อยละ 72.44 2.2) ผลการใช้หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เกิดขึ้นกับนักเรียน 2.2.1) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ มีคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูง

Citation : Saruanram, B. (2025). Development of Training Courses for Creating Integrated Learning Units in the Social

Studies, Religion and Culture Subject Group on the Topic of Phanom Rung Castle for Primary School Teachers.
Journal of Academic Surindra Rajabhat, 3(3), 125–136. <https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.30>

กว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2.2.2) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียน โดยรวม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.52

คำสำคัญ : การพัฒนาหลักสูตร, การเรียนรู้แบบบูรณาการ, ปราสาทพนมรุ้ง

Abstract

This research article aims to 1) develop a curriculum system for social studies and culture learning units on Phanom Rung exploration for teachers at the classic level, and 2) study the results of using the curriculum for training in social studies and culture learning units on Phanom Rung news topics for teachers at the education level by selecting a specific target group (Purposive Sampling) of 10 schools with 220 students studying in the first year of the academic year 2024.

The research results found that

1.) Development of an integrated learning unit development training course, Social Studies, Religion and Culture, on Phanom Rung Castle for primary school teachers The training course outline can be designed with 9 components, consisting of 6 units of content and 3 training steps, with a high level of appropriateness, with an average of 4.09.

2.) The results of the trial use of the training course are divided into 2 issues as follows:

2.1) The results of using the training course with trainees

2.1.1) Trainees according to the training course have higher knowledge after training than before training with a statistical significance level of .01.

2.1.2) Trainees are satisfied with the training. Overall, they are very satisfied with the average of 4.23.

2.1.3) Trainees are able to organize integrated learning units. Overall, they are very appropriate with an average of 3.84, accounting for 76.80 percent.

2.1.4) Trainees are able to organize integrated learning. Overall, they have appropriate learning management behaviors at a good level with an average of 3.62, accounting for 72.44 percent.

2.2) The results of using integrated learning units with students

2.2.1) Students who receive learning management The average score from the achievement test after studying was significantly higher than before studying at the .01 level.

2.2.2) Students were satisfied with their studies overall, with the highest level of satisfaction, with an average of 4.52.

Keywords : Development of Training Courses, Integrated Learning, Phanom Rung Castle

Citation : บรรพต สรวนรัมย์. (2568). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการสร้างหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา

ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ปราสาทพนมรุ้ง สำหรับครูผู้สอน ระดับประถมศึกษา. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(3), 125-136.
<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.30>

บทนำ (Introduction)

การให้การศึกษาแก่เยาวชน โดยเน้นให้เยาวชนเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือความเป็นมาของชุมชนตนเอง จะทำให้เยาวชนเกิดความรัก ความผูกพัน และภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาหรือแก้ปัญหาสังคมได้ส่วนหนึ่ง ดังที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) ได้ให้ความสำคัญต่อภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น การจัดการกระบวนการเรียนรู้ต้องปลูกจิตสำนึกความภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติ ศิลปวัฒนธรรมของชาติ ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง การจัดการกระบวนการเรียนรู้กำหนดให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดหาเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน จัดทำสาระของหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน สังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของครูในอันที่จะเชื่อมโยงเรื่องราวต่าง ๆ ในท้องถิ่นมาสู่การจัดการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมายจากแหล่งเรียนรู้ทั้งโบราณสถาน โบราณวัตถุในท้องถิ่นตน

หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ ความรู้ความเป็นมาของท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเรียนรู้เกี่ยวกับปราสาทพนมรุ้งซึ่งเป็นโบราณสถานที่มีประวัติความเป็นมายาวนาน มีสถาปัตยกรรมและประติมากรรมที่งดงามจำนวนมาก เป็นแหล่งรวมภาพจำหลักที่บอกเล่าเรื่องราวต่าง ๆ จนได้รับการยกย่องให้เป็นอุทยานประวัติศาสตร์และเป็นโบราณสถานของมณฑลเพียงแห่งเดียวในประเทศไทย ที่ตั้งอยู่บนยอดเขาสูงท่ามกลางชุมชนโบราณ นอกจากนี้ยังเป็นสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญของประเทศ สร้างอาชีพและรายได้ให้คนในท้องถิ่นเป็นจำนวนมาก จึงถือเป็นเรื่องสำคัญที่ครูจะต้องจัดการเรียนรู้ ให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ มีโอกาสเข้าไปเที่ยวชม มีส่วนร่วมในวัฒนธรรม ประเพณีตามคติความเชื่อของคนในท้องถิ่น ได้ศึกษาเพิ่มเติมในส่วนที่ยังไม่รู้และได้ลงมือปฏิบัติจริง ทำให้ทราบประวัติความเป็นมา ปลูกฝังให้เกิดความภาคภูมิใจและรักท้องถิ่นของตน สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับการดำรงชีวิตประจำวันได้ ดังนั้น ปัจจัยสำคัญในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ นักเรียนมีคุณภาพตามที่ต้องการคือครู ซึ่งประกอบด้วย คุณภาพของตัวครูและคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะช่วยสนับสนุนและยกระดับคุณภาพทางการเรียนให้สูงขึ้น ดังที่ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ, 2550) กล่าวไว้ว่า ครูอาจารย์ เป็นกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญยิ่งต่อการจัดการศึกษา ซึ่ง จำเป็นที่จะต้องได้รับการพัฒนาให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีเทคนิควิธีการในการปฏิบัติวิชาชีพที่ยึด ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง นอกจากนี้จะต้องได้รับการพัฒนาให้มีคุณธรรม มีความสำนึก มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่

จากการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอนในสถานศึกษาระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ยังไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการได้อย่างเหมาะสม กล่าวคือครูผู้สอนยังไม่ปรับเปลี่ยนวิธีการสอน ยังใช้วิธีการบรรยายโดยใช้หนังสือแบบเรียนเป็นสื่อหลัก ยังไม่สามารถจัดการเรียนรู้ ที่เป็นแบบบูรณาการ ตลอดจนไม่พยายามนำสิ่งที่ดึงดูดหรือจุดแข็งของท้องถิ่นมาจัดการ (สำนักงานเขตพื้นที่

Citation : Saruanram, B. (2025). Development of Training Courses for Creating Integrated Learning Units in the Social

Studies, Religion and Culture Subject Group on the Topic of Phnom Rung Castle for Primary School Teachers.
Journal of Academic Surindra Rajabhat, 3(3), 125–136. <https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.30>

การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3. 2557) สภาพดังกล่าวจัดว่าเป็นปัญหาต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างมาก

จากความสำคัญของการเรียนรู้เกี่ยวกับปราสาทพนมรุ้ง ซึ่งเป็นอุทยานประวัติศาสตร์ในท้องถิ่น และการสร้างหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงตระหนักถึงความจำเป็นที่ต้องพัฒนาให้ครูผู้สอน มีความรู้ความเข้าใจและมีความสามารถในการสร้างหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ จึงได้พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม การสร้างหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ปราสาทพนมรุ้ง สำหรับครูผู้สอนระดับประถมศึกษาขึ้น ซึ่งแนวทางการจัดฝึกอบรมให้ประสบผลสำเร็จนั้น เบเดอร์ และบลูม (Bader & Bloom, 1995) ได้เสนอไว้ว่า หลักการฝึกอบรมที่ดี ต้องตอบสนองความต้องการของบุคลากรและหน่วยงาน การสร้างบรรยากาศการฝึกอบรมที่เหมาะสม การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ให้การฝึกอบรมกับผู้รับการฝึกอบรมที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ การลงมือฝึกปฏิบัติ การทำงานเป็นทีม การมีส่วนร่วม การสะท้อนผลการฝึกอบรม และกระบวนการประเมินที่เป็นระบบ นอกจากนี้การฝึกอบรมยุคใหม่ต้องมุ่งเน้นการเรียนรู้ การร่วมคิดร่วมทำและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แล้วนำความรู้และประสบการณ์มาปฏิบัติจริงในชั้นเรียน ดังนั้นหลักสูตรฝึกอบรมจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะในการปฏิบัติงาน จึงจำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ทั้งด้านการสร้างหลักสูตรฝึกอบรม การนำหลักสูตรฝึกอบรมไปใช้ และการประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรม (สมชาติ กิจยรรยง. 2554: 45)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการสร้างหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ปราสาทพนมรุ้ง สำหรับครูผู้สอนระดับประถมศึกษา เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะของผู้เข้ารับการฝึกอบรมในการสร้างหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เพื่อเป็นแนวทางจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามสาระการเรียนรู้ และให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถนำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการที่จัดทำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับนักเรียนในชั้นที่ตนรับผิดชอบเพื่อให้นักเรียนมีความรู้ตามผลการเรียนรู้ที่กำหนด

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการสร้างหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ปราสาทพนมรุ้ง สำหรับครูผู้สอนระดับประถมศึกษา
2. เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมการสร้างหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ปราสาทพนมรุ้ง สำหรับครูผู้สอนระดับประถมศึกษา

การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการสร้างหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ปราสาทพนมรุ้ง สำหรับครูผู้สอนระดับประถมศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากเอกสารและงานวิจัย ดังต่อไปนี้

ประสาธ เนืองเฉลิม (2554: 30) ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร หมายถึง เอกสารและแนวทางในการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหาสาระการจัดกิจกรรมหรือประสบการณ์ที่จะให้แก่ผู้เรียนและกระบวนการประเมินผลการเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้นแก่ผู้เรียนที่กำหนดขึ้นโดยผู้พัฒนาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรนั้น ๆ

Citation : บรรพต สรวนรัมย์. (2568). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการสร้างหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา

ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ปราสาทพนมรุ้ง สำหรับครูผู้สอน ระดับประถมศึกษา. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(3), 125-136.
<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.30>

ชวลิต ชูกำแพง (2555: 13) ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน มีทั้งส่วนที่เป็นเอกสารหลักฐานกระบวนการที่ใช้ในการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม สื่อวัสดุต่าง ๆ ที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนไปสู่เป้าหมายที่พึงปรารถนา

ชูชัย สมितिไกร (2554: 5) ให้ความหมายของการฝึกอบรมไว้ว่า การฝึกอบรม (Training) คือ กระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบเพื่อสร้างความรู้หรือเพิ่มพูนความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) ความสามารถ (Ability) และเจตคติ (Attitude) ของบุคลากรอื่นจะช่วยปรับปรุงให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ดังนั้น การฝึกอบรมจึงเป็นโครงการที่ถูกจัดขึ้นมาเพื่อช่วยให้พนักงานมีคุณสมบัติในการทำงานสูงขึ้น เช่น เป็นหัวหน้างานที่สามารถบริหารงานและบริหารผู้ใต้บังคับบัญชาได้ดีขึ้น หรือเป็นช่างเทคนิคที่มีความสามารถในการซ่อมแซมเครื่องจักรได้ดีขึ้น

สุจิตรา ธนันทน์ (2555: 37) ให้ความหมายของหลักสูตรฝึกอบรมไว้ว่า หลักสูตรฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการหรือกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาทักษะความชำนาญ ความรู้อันจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพโดยไม่จำกัดการศึกษา สถานที่ เพศ โอกาสและเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต การฝึกอบรมจะช่วยลดปัญหาของการทำงานและป้องกันปัญหาต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นได้

ทศนา แคมมณี (2552: 22) ได้เสนอกระบวนการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมไว้ดังนี้ 1. ศึกษาสภาพการณ์ก่อนการพัฒนาหลักสูตร มีการกำหนดหลักการ เป้าหมาย จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม สื่อ การวัดและประเมินผล เพื่อให้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมานั้น มีความสอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจของผู้ใช้หลักสูตร 2. การสร้างและการพัฒนาหลักสูตร เป็นการนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากการศึกษาสภาพก่อนการพัฒนาหลักสูตรมาทำการสังเคราะห์เพื่อกำหนดโครงสร้างของหลักสูตรโดยให้ผู้เชี่ยวชาญได้ทำการตรวจสอบความสอดคล้องของโครงสร้างหลักสูตร 3. การนำหลักสูตรไปใช้เป็นการนำหลักสูตรไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ และเป็นไปตามจุดประสงค์ที่ต้องการ 4. การประเมินหลักสูตร โดยการประเมินก่อนการใช้หลักสูตร ระหว่างการใช้หลักสูตรและหลังสิ้นสุดการใช้หลักสูตร

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554: 217) กล่าวถึงการประเมินหลักสูตรฝึกอบรมว่า การประเมินผลหลักสูตรมีจุดประสงค์เพื่อพิจารณาทบทวนเกี่ยวกับคุณภาพของหลักสูตร โดยใช้ผลการวัดในแง่มุมต่าง ๆ ของสิ่งที่จะประเมินนำมาพิจารณาร่วมกัน เช่น ตัวเอกสารหลักสูตร วัสดุ กระบวนการเรียนการสอน ตัวผู้เรียน ความคิดเห็นของผู้ใช้หลักสูตร และความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องในชุมชนและสังคม แนวการประเมินหลักสูตรสามารถทำได้ 3 ระยะด้วยกัน คือ 1. ระยะก่อนโครงการ คือ การสร้างและการพัฒนาหลักสูตร 2. ระยะระหว่างโครงการ คือ การนำหลักสูตรไปใช้ 3. ระยะหลังโครงการ คือ การติดตามประเมินผลหลักสูตรทั้งระบบ

กรมศิลปากรได้ตั้งอุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้งขึ้นเมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม พ.ศ. 2531 เพื่อเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ทำนุบำรุงดูแลรักษาปราสาทพนมรุ้ง ตลอดจนให้บริการด้านวิชาการและการท่องเที่ยว โดยรับผิดชอบพื้นที่ปราสาทพนมรุ้งและปราสาทเมืองต่ำ ต่อมาได้มีพิธีเปิดอุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้งอย่างเป็นทางการ โดยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีพระมหากรุณาธิคุณเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเป็นองค์ประธานในพิธีเปิดอุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้ง และกำหนดให้เป็นวันอนุรักษ์มรดกไทยอีกด้วย (รุ่งโรจน์ ธรรมรุ่งเรือง และศานติ ภักดีคำ. 2557: 179)

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการสร้างหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ปราสาทพนมรุ้ง สำหรับครูผู้สอนระดับประถมศึกษาครั้ง มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

1. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการสำรวจ สอบถามและเก็บข้อมูล ได้แก่ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จาก 216 โรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน รวม 216 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัญหาการสร้างหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ปราสาทพนมรุ้ง ของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา
3. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ
 - 3.1 ศึกษาเอกสาร ตำราเกี่ยวกับการสร้างแบบสอบถาม และกระบวนการต่าง ๆ
 - 3.2 กำหนดจุดประสงค์ในการสร้างแบบสอบถามสภาพปัญหาการสร้างหน่วยการเรียนรู้
 - 3.3 สร้างแบบสอบถามสภาพปัญหาการสร้างหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ปราสาทพนมรุ้ง
 - 3.4 นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อขอคำแนะนำ
 - 3.5 นำคะแนนการประเมินของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย
 - 3.6 นำแบบสอบถามที่ได้ไปสอบถามกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 216 คน เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการสร้างหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ และเป็นข้อมูลในการสนทนากลุ่มของผู้เชี่ยวชาญต่อไป
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 4.1 ทำหนังสือแจ้งโรงเรียน เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม
 - 4.2 ส่งแบบสอบถามให้โรงเรียน
 - 4.3 วิเคราะห์ผลการตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างหลักสูตรฝึกอบรม

การสร้างหลักสูตรฝึกอบรม แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การสร้างโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรม

เป็นการกำหนดรายละเอียดองค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรมการสร้างหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ปราสาทพนมรุ้ง ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจสภาพปัญหา มากำหนดแนวทางในการกำหนดองค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรม ได้ องค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรม ประกอบด้วย 1. สภาพปัญหาและความจำเป็น 2. หลักการ 3. เป้าหมาย 4. วัตถุประสงค์ 5. โครงสร้างหลักสูตร 6. แนวการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม 7. สื่อที่ใช้ในการฝึกอบรม 8. การวัดและประเมินผล 9. เกณฑ์การผ่านหลักสูตรฝึกอบรม

Citation : บรรพต สรวนรัมย์. (2568). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการสร้างหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา

ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ปราสาทพนมรุ้ง สำหรับครูผู้สอน ระดับประถมศึกษา. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(3), 125-136.
<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.30>

ส่วนที่ 2 การตรวจสอบโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรม

เป็นการนำโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมที่ได้พัฒนาขึ้น เสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ แล้วปรับปรุงแก้ไข เมื่อปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำกลับไปเสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมประเมินและตรวจสอบ โดยดำเนินการดังนี้

ส่วนที่ 3 การปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมก่อนนำไปใช้

ผู้วิจัยพิจารณาข้อมูลที่ได้จากการประเมินโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมโดยผู้เชี่ยวชาญ นำมาเป็นหลักเกณฑ์ในการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรฝึกอบรม หากผลการวิเคราะห์ค่าความเหมาะสม มีค่าเท่ากับ หรือมากกว่าเกณฑ์ที่กำหนดถือว่าใช้ได้ แต่ถ้าข้อใดมีค่าความเหมาะสมต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ผู้วิจัยจะปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม

เป็นการนำหลักสูตรฝึกอบรมที่ผ่านการประเมินและปรับปรุงโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมแล้วไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 48 คน แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 แบบแผนการทดลอง และส่วนที่ 2 การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม

การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม หลังจากประเมินจากผลการทดสอบวัดความรู้ จาก การสอบถามความพึงพอใจ จากการจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ และจากการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้โดยใช้หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการที่ครูสร้างขึ้น

ขั้นตอนที่ 5 การนิเทศติดตามและการประเมินผลงาน

1. การนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เป็นการดำเนินการนิเทศติดตามเพื่อให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน โดยใช้หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ ที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสร้างขึ้นไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริงกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ดำเนินการดังนี้

- 1) กำหนดกรอบประเด็นที่จะประเมิน โดยพิจารณาจากรายละเอียดองค์ประกอบ
- 2) สร้างแบบนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้โดยใช้หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ
- 3) เสนอแบบนิเทศติดตามต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม ผลการตรวจสอบแบบนิเทศติดตาม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.45 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.18

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลการนิเทศติดตาม

แบ่งคณะวิทยากรที่ทำกรนิเทศเป็น 2 ทีม ทีมละ 3 คน ตามปฏิทินการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้โดยใช้หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ปราสาทพนมรุ้ง

3. ผลการใช้หน่วยการเรียนรู้ที่เกิดกับนักเรียน เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ และศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ

ผลการวิจัย (Research Results)

1. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการสร้างหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ปราสาทพนมรุ้ง สำหรับครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สามารถออกแบบโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมมี 9 องค์ประกอบคือ สภาพปัญหาและความจำเป็น หลักการ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ โครงสร้างหลักสูตร แนวการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม สื่อที่ใช้ในการฝึกอบรม การวัดและประเมินผล และเกณฑ์การผ่านหลักสูตรฝึกอบรม ซึ่งมีเนื้อหาสาระจำนวน 6 หน่วย คือ หน่วยที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ หน่วยที่ 2 ปราสาทพนมรุ้งกับการเรียนรู้ หน่วยที่ 3 การวิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หน่วยที่ 4 การจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ หน่วยที่ 5 การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ และหน่วยที่ 6 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ขั้นตอนการฝึกอบรมมี 3 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนที่ 1 การฝึกอบรมครูใช้เวลา 4 วัน ขั้นตอนที่ 2 การนำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ปราสาทพนมรุ้ง ที่ครูสร้างขึ้นใช้ในการจัดการเรียนรู้ เป็นเวลา 1 ภาคเรียน ขั้นตอนที่ 3 การนำผลการใช้หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ปราสาทพนมรุ้ง มาเสนอในการประชุมสัมมนา ใช้เวลา 1 วัน หลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.09

2. การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมการสร้างหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ปราสาทพนมรุ้ง สำหรับครูผู้สอนระดับประถมศึกษา ผลการดำเนินการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม แบ่งเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

2.1 ผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมที่เกิดขึ้นกับผู้เข้ารับการฝึกอบรม

2.1.1 ผู้เข้ารับการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรม มีความรู้หลังฝึกอบรมสูงกว่าก่อนฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.1.2 ผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมโดยรวม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.23

2.1.3 ผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีความสามารถในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ปราสาทพนมรุ้ง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.84 คิดเป็นร้อยละ 76.80

2.1.4 ผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ย 3.62 คิดเป็นร้อยละ 72.44

2.2 ผลการใช้หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เกิดกับนักเรียน

2.2.1 นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ทั้ง 10 โรงเรียน มีคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2.2 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ปราสาทพนมรุ้ง โดยรวม นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.52

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. ผลการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมการสร้างหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ปราสาทพนมรุ้ง พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.09 ทั้งนี้เนื่องจากการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครั้งนี้ได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการสร้างหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ ซึ่งพบว่า โดยรวม ครูผู้สอนมีปัญหาเกี่ยวกับการสร้างหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ อยู่ในระดับมาก และยังพบว่าข้อที่ครูผู้สอนมีปัญหามากที่สุด เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 5 ข้อคือ 1) ความรู้เกี่ยวกับการกำหนดผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับคุณภาพของผู้เรียนด้านความรู้ คุณลักษณะและกระบวนการ 2) ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำโครงสร้างของการเรียนรู้แบบบูรณาการ 3) ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนสร้างแบบทดสอบ 4) ความรู้เรื่องประวัติและความเป็นมาของปราสาทพนมรุ้ง และ 5) ความรู้เกี่ยวกับการเขียนสาระสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ซึ่งทุกปัญหาได้นำไปจัดทำหลักสูตรฝึกอบรม ฉะนั้นจึงเป็นการจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมที่สนองความต้องการของครูผู้สอนอย่างแท้จริง และหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นผ่านการตรวจสอบและประเมินโครงสร้างหลักสูตรจากผู้เชี่ยวชาญที่ได้ให้ข้อเสนอแนะและได้ปรับปรุงแก้ไขขององค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตรได้อย่างสมบูรณ์ทั้งในด้านเนื้อหา กิจกรรมการฝึกอบรม และสื่อการฝึกอบรม นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงในบางประเด็นของการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรก่อนนำไปใช้ ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ สมคิด บางโม (2551: 67) ที่ได้ให้แนวคิดไว้ว่า กระบวนการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมต้องค้นหาปัญหาเกี่ยวกับทักษะและวิธีสอนของครู ผู้รับผิดชอบการฝึกอบรมควรศึกษาวิเคราะห์ความจำเป็นในการฝึกอบรมให้เข้าใจถ่องแท้และถูกต้อง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุปผา พงษ์ไพบูลย์ (2550: 118) ที่ทำการวิจัยพบว่า หลักสูตรฝึกอบรมประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรม สื่อ การวัดประเมินผล ใบความรู้ ใบงาน แบบฝึกหัด หลักสูตรฝึกอบรม มี 8 หน่วย คือ 1) หนังสือแนะนำสำคัญไฉน 2) แนวทางในการเขียนหนังสือ 3) เทคนิคคือสิ่งสำคัญ 4) ฝึกเขียนพลันตามขั้นตอน 5) วาดได้แน่นอนภาพการ์ตูน 6) เพิ่มพูนเกณฑ์คุณภาพ 7) สิ่งที่ควรทราบในการจัดทำรูปเล่ม 8) เติมเต็มการนำไปใช้

2. ผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมการสร้างหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ปราสาทพนมรุ้ง สำหรับครูผู้สอนระดับประถมศึกษา

2.1 ผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมที่เกิดขึ้นกับผู้เข้ารับการฝึกอบรม

2.1.1 ผู้เข้ารับการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรม มีความรู้หลังฝึกอบรมสูงกว่าก่อนฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมุติฐาน ทั้งนี้เนื่องมาจากการฝึกอบรมทำให้ครูเกิดการเรียนรู้โดยผ่านกระบวนการที่มีการวางแผนและดำเนินการอย่างเป็นระบบ มีการให้ความรู้ผ่านสื่อการฝึกอบรม และให้ครูทำกิจกรรมโดยฝึกปฏิบัติจริง จึงทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาสาระที่ครูมีปัญหในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ นอกจากนี้การฝึกอบรมยังมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เข้ารับการฝึกอบรม จึงทำให้เกิดความเข้าใจยิ่งขึ้น เป็นไปตามแนวคิดของ สมชาติ กิจยรรยง และอรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง (2551: 112) ที่กล่าวถึงความสำคัญของการฝึกอบรมไว้ว่า การฝึกอบรมเป็นกรรมวิธีที่สำคัญและจำเป็นสำหรับหน่วยงานต่าง ๆ ที่จะบริหารงานด้านบุคลากรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ช่วยพัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถในการทำงานได้ดียิ่งขึ้น และช่วยให้บุคลากรมีการเรียนรู้เพิ่มเติมเสริมสร้างประสบการณ์ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิชาญ พันธุ์ประเสริฐ (2551: 143-144) ที่พบว่า ครูผู้

เข้ารับการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมครูวิทยาศาสตร์เพื่อออกแบบบทปฏิบัติการที่สอดคล้องกับปัญหาท้องถิ่น มีความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น และการออกแบบบทปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ หลังเข้ารับการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนเข้ารับการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.1.2 ผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีความพึงพอใจต่อการฝึกอบรม โดยรวม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.23 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรม มีเนื้อหาสาระการฝึกอบรมที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีการดำเนินการฝึกอบรมที่เน้นผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นสำคัญโดยการให้ฝึกปฏิบัติ ได้นำเสนอแนวคิดของตนเองให้สมาชิกในกลุ่มได้รับความรู้ ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม วิทยากรมีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เข้าใจ ให้คำแนะนำปรึกษาได้อย่างชัดเจน และสามารถนำไปใช้ประโยชน์กับผู้เรียนได้จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศักรินทร์ ชนประชา (2550: 158) ที่พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการศึกษานอกระบบ สำหรับครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2 พบว่า ชุดการฝึกอบรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2.1.3 ผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีความสามารถในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.84 คิดเป็นร้อยละ 76.80 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการหลักสูตรฝึกอบรมการสร้างหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ มีเนื้อหาสาระ กิจกรรมและเทคนิควิธีการฝึกอบรมที่ช่วยแก้ไขปัญหในเรื่องที่ครูสนใจใคร่เรียนรู้อยู่แล้ว จึงเต็มใจและเปิดใจรับความรู้ต่าง ๆ ทั้งจากวิทยากร จากสื่อการฝึกอบรม เช่น คู่มือการฝึกอบรม และเอกสารเสริมความรู้ ทำให้ครูเกิดกระบวนการคิด และพร้อมที่จะลงมือสร้างหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ จากขั้นตอนแรกไปถึงขั้นตอนสุดท้าย ตามลำดับ จึงทำให้ครูประสบความสำเร็จ ในการสร้างหน่วยการเรียนรู้ได้ตามที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิชาญ พันธุ์ประเสริฐ (2551: 143-144) ที่พบว่าการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมครูวิทยาศาสตร์เพื่อออกแบบบทปฏิบัติการที่สอดคล้องกับปัญหาท้องถิ่น มีความสามารถ ด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทปฏิบัติการที่สอดคล้องกับปัญหาท้องถิ่นของครูผู้เข้ารับการฝึกอบรมสูงกว่าเกณฑ์ (ร้อยละ 75)

2.1.4 ผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ย 3.62 คิดเป็นร้อยละ 72.44 ทั้งนี้เนื่องจากครูได้นำความรู้ที่ได้รับการฝึกอบรมและประสบการณ์จากการแลกเปลี่ยนกับผู้เข้ารับการฝึกอบรมคนอื่น ๆ จึงนำสิ่งเหล่านั้นไปปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้ของตน รวมทั้งขณะที่ครูทำการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ได้รับการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้โดยผู้วิจัยและคณะวิทยากร ซึ่งได้ให้คำแนะนำช่วยเหลือแบบเป็นกันเอง จากการนิเทศติดตามครั้งที่ 1 ครูยังไม่มีเปลี่ยนแปลงมากนัก เมื่อมีการนิเทศติดตามครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3 พบว่า ครูมีการพัฒนาขึ้นอย่างเห็นได้ชัด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จำรัส อินทลาภาพร (2558: 222) ที่พบว่า ครูระดับประถมศึกษาที่ผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษา มีพฤติกรรมตามแนวสะเต็มศึกษาของครู อยู่ในระดับมาก

2.2 ผลการใช้หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เกิดกับนักเรียน

2.2.1 นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ มีคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ที่เป็นต้นนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย ทั้งนี้ เพราะเนื้อหาเกี่ยวกับปราชญ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น

Citation : บรรพต สรวนรัมย์. (2568). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการสร้างหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา

ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ปราชญ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับครูผู้สอน ระดับประถมศึกษา. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(3), 125-136.
<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.30>

ต่าง ๆ ที่นำมาผสมผสานกัน สำหรับในงานวิจัยนี้จะพิจารณาตามสัดส่วนของคาบเวลาที่ระบุไว้ในหลักสูตร และนำสาระการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น โดยเชื่อมโยงความสัมพันธ์ในหลายวิชาการ หลายแขนง ที่เชื่อมโยงทั้ง หลักสูตรและวิธีสอน เพื่อให้ผู้เรียนนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันซึ่งหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ มีการจัดเนื้อหาสาระให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสถานที่จริง จึงทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาในด้านความคิด สร้างสรรค์และนำไปสู่การฝึกหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยไม่เบื่อหน่าย เพราะเป็นการเรียนรู้อย่างมีความหมาย ทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงและจดจำได้นาน จึงบรรลุผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับแนวคิดของ สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2546: 30) ที่กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการไว้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้ความเข้าใจในลักษณะองค์รวมที่ สอดคล้องกับชีวิตจริง ช่วยให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ความเข้าใจจากแหล่งเรียนรู้รอบตัว และเกิดการ เรียนรู้ที่ลึกซึ้ง โดยเห็นการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตเป็นสิ่งเดียวกัน

2.2.2 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยรวม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.52 ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ โดยใช้หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยความสุข สนุกสนาน ผ่านการทำกิจกรรมอย่าง หลากหลาย เมื่อนักเรียนทำกิจกรรมได้รับความสำเร็จจึงเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง จึงเป็นแรงจูงใจให้ ผู้เรียนเรียนรู้อย่างเต็มใจและเกิดมีความรู้สึกพึงพอใจต่อการเรียนรู้แบบบูรณาการ อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับข้อเสนอของ อาทิตย์ โพธิ์ศรีทอง (2558: 112) ที่ทำการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการ เรียนรู้จากผู้เข้ารับการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ทางด้าน ดนตรี ในศตวรรษที่ 21 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ทางด้านดนตรีในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
 - 1.1 จัดอบรมในรูปแบบ Workshop ปีละ 2 ครั้ง โดยประเมินผลด้วยการสังเกตการสอนจริง
 - 1.2 สถานศึกษาที่จะนำหลักสูตรฝึกอบรมการสร้างหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการไปใช้ ควรศึกษา รายละเอียดของหลักสูตรฝึกอบรม คู่มือการใช้หลักสูตรฝึกอบรมและสื่อประกอบการฝึกอบรมให้เข้าใจโดยละเอียดก่อนแล้วจึงปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละโรงเรียน
 - 1.3 ระยะเวลาสำหรับการฝึกอบรมควรมีความยืดหยุ่นตามความเหมาะสมและในระหว่าง ฝึกอบรมควรจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เข้ารับการฝึกอบรมกับผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้วยกัน และ ระหว่างผู้เข้ารับการฝึกอบรมกับวิทยากรตามความเหมาะสม
2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป
 - 2.1 ควรมีการวิจัยและพัฒนาแบบการฝึกอบรมในลักษณะอื่นสำหรับการพัฒนาความสามารถ ในการจัดการเรียนรู้ของครูระดับประถมศึกษา อย่างต่อเนื่อง
 - 2.2 ควรมีการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการสร้างหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ ในกลุ่มสาระ การเรียนรู้อื่น ๆ เพื่อกระตุ้นให้ครูได้พัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการได้อย่างหลากหลาย

เอกสารอ้างอิง (References)

- ขวลิต ชูกำแพง. (2553). การวิจัยหลักสูตรและการสอน (พิมพ์ครั้งที่ 2). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชูชัย สมितिไกร. (2554). การฝึกอบรมบุคลากรในองค์การ (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แคมมณี. (2552). รูปแบบการเรียนการสอน (พิมพ์ครั้งที่ 5). โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุปผา พงษ์ไพบูลย์. (2550). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่องการเขียนหนังสืออ่านเพิ่มเติมโดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นสำหรับครูประถมศึกษา [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศิลปากร].
- ประสาธ เนืองเฉลิม. (2554). หลักสูตรการศึกษา. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- รุ่งโรจน์ ธรรมรุ่งเรือง และศานติ ภักดีคำ. (2557). ศิลปะเขมร. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2554). การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: อาร์ แอนด์ ปรีนธ์.
- วิชาญ พันธุ์ประเสริฐ. (2551). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูวิทยาศาสตร์เพื่อออกแบบบทปฏิบัติการที่สอดคล้องกับปัญหาท้องถิ่น [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ].
- ศักรินทร์ ชนประชา. (2550). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการศึกษานอกระบบสำหรับครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ].
- สมคิด บางโม. (2551). เทคนิคการฝึกอบรมและการประชุม. กรุงเทพฯ: วิทยาพัฒนา.
- สมชาติ กิจยรรยง และอรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง. (2551). เทคนิคการจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ ส.ส.ท. สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี ไทย-ญี่ปุ่น.
- สมชาติ กิจยรรยง. (2554). สูตรสำเร็จการจัดฝึกอบรม (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เอ็กสเปอร์เน็ท.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3. (2557). รายงานการนิเทศการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3. บุรีรัมย์: กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3. (เอกสารอัดสำเนา)
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ. (2550). รายงานการสังเคราะห์สภาวะการณ์และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สุจิตรา ธนนันท์. (2555). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ: ทีพีเอ็น เพรส.
- สุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2550). ปฏิรูปการเรียนรู้ปฏิรูปการศึกษากับสุนันทา สุนทรประเสริฐ. ชัยนาท: ชมรมพัฒนาความรู้ด้วยระเบียบกฎหมาย.
- อาทิตย์ โพธิ์ศรีทอง. (2558). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครู เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ทางด้านดนตรี ในศตวรรษที่ 21 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ].

